

ROMÂNIA
CURTEA DE APEL BUCUREȘTI – SECȚIA A II-A PENALĂ
Dosar nr.

ÎNCHEIERE
Ședința publică din data de **15.06.2022**
Instanța constituită din:
PREȘEDINTE : TD
JUDECATOR : GR
GREFIER : MB

Ministerul Public – Parchetul de pe Curtea de Apel București – este reprezentat de către PROCUROR : XE.

Pe rol se află soluționarea apelului declarat de către Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului X împotriva sentinței penale nr. 188 din data de 12.04.2022, pronunțate de către Judecătoria Sectorului X, în dosarul nr. 17245/300/2021.

La apelul nominal, făcut în ședință publică, se prezintă avocatul desemnat din oficiu al intimatului-inculpat AB, dna FG, care depune la dosar delegația pentru asistență judiciară obligatorie nr. 100510 din data de 14.05.2022, emisă de Baroul București, și consilierul juridic al intimatei-parte civilă CD, dl HC, fără delegație la dosar, lipsind intimatul-inculpat AB.

Procedura de citare este legal îndeplinită.

S-a făcut referatul cauzei de către grefierul de ședință, după care,

La interpelarea Curții dacă sunt cereri prelabile de formulat în cauză, avocatul desemnat din oficiu al intimatului-inculpat AB învederează că procedura de citare cu intimatul-inculpat s-a realizat prin afișarea înștiințării, nefiind găsită nicio persoană la domiciliul acestuia, motiv pentru care apreciază că ar trebui reluată procedura de citare.

Curtea, având în vedere data săvârșirii faptei de către inculpat, respectiv perioada septembrie – noiembrie 2014, precum și faptul că la acest moment se ridică problema îndeplinirii sau neîndeplinirii termenului de prescripție generală conform art. 475 Cod proc.pen., din oficiu, pune în discuția participanților sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept - pentru pronunțarea unei hotărâri prelabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept:

- dacă normele care reglementează efectul întreruptiv de prescripție al actelor de procedură sunt norme de drept substanțial susceptibile de a fi aplicate ca lege penală mai favorabilă sau sunt norme de drept procesual supuse principiului „tempus regit actum”;
- dacă art. 155 alin. (1) Cod penal, în forma în vigoare în perioada 26.06.2018 – 30.05.2022, este susceptibil de a fi aplicat ca lege penală mai favorabilă.

Reprezentanta Ministerului Public, având cuvântul, apreciază că este necesară sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, având în vedere că există o opinie contradictorie cu privire la natura juridică a art. 155 Cod penal și față de Decizia nr. 358/2022 a Curții Constituționale a României, sens în care se impune a fi elucidată natura acestui termen pentru aplicarea corectă a deciziei.

Avocatul desemnat din oficiu pentru intimatul-inculpat AB, având cuvântul, arată că este de acord cu sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Consilierul juridic al intimatei-parte civilă CD, având cuvântul, arată că interesul intimatei este de a-și recupera prejudiciul, motiv pentru care lasă la aprecierea soluția cu privire la sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Curtea rămâne în pronunțare cu privire la sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție.

CURTEA,

Referitor la sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea dezlegării unei chestiuni de drept:

I. Constată admisibilitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție, potrivit dispozițiilor art.475 din Codul de procedură penală, motivat de faptul că:

1. Curtea de apel este investită cu judecarea cauzei în apel și, potrivit dispozițiilor art.552 C.p.p., hotărârea instanței de apel rămâne definitivă la data pronunțării acesteia, fiind astfel îndeplinită condiția prevăzută la art. 475 C.p.p. referitoare la soluționarea cauzei în ultimă instanță.

2. În speță, a fost identificată, din oficiu, o chestiune de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei, și anume:

- dacă normele care reglementează efectul întreruptiv de prescripție al actelor de procedură sunt norme de drept substanțial susceptibile de a fi aplicate ca lege penală mai favorabilă sau norme de drept procesual supuse principiului „tempus regit actum”.

- dacă art. 155 alin. 1 C. pen., în forma în vigoare în perioada 26.06.2018 – 30.05.2022, este susceptibil de a fi aplicat ca lege penală mai favorabilă.

De lămurirea acestor chestiuni de drept depinde soluționarea pe fond a cauzei, dat fiind că:

Dacă se apreciază că normele care reglementează efectul întreruptiv de prescripție al actelor de procedură sunt norme de drept substanțial susceptibile de a fi aplicate ca lege penală mai favorabilă, s-ar considera că art. 155 alin. 1 C. pen., în forma în vigoare în perioada 26.06.2018 – 30.05.2022, este susceptibil de a fi aplicat ca lege penală mai favorabilă. Dacă se apreciază că normele care reglementează efectul întreruptiv de prescripție al actelor de procedură sunt norme de drept procesual supuse principiului „tempus regit actum” s-ar considera că art. 155 alin. 1 C. pen., în forma în vigoare în perioada 26.06.2018 – 30.05.2022 nu este susceptibil de a fi aplicat ca lege penală mai favorabilă, deoarece actele de procedură și-au produs efectul întreruptiv la data întocmirii lor.

Inculpatul este acuzat că a săvârșit fapta de fals în înscrisuri sub semnătură privată în perioada septembrie-noiembrie 2014, iar pentru infracțiunea prevăzută de art. 322 alin. 1 C. pen. rap. la art. 320 C. pen. cu apl. art. 35 alin. 1 C. pen. termenul de prescripție a răspunderii penale este de 5 ani. Organele de urmărire penală au început urmărirea penală la data de 16.05.2016 și pune problema împlinirii sau neîmplinirii termenului de prescripție generală, în funcție de adoptarea uneia dintre opiniile menționate mai sus.

3. Chestiunea de drept enunțată este nouă deoarece asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat nici printr-un recurs în interesul legii, nici printr-o hotărâre prealabilă, potrivit art.474 și, respectiv, art.477 din Codul de procedură penală.

4. Chestiunea de drept enunțată nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, conform evidențelor Înaltei Curți de Casație și Justiție, consultate astăzi, 15.06.2022.

II. Expunerea succintă a cauzei

Prin sentința penală nr. 188/12.04.2022 pronunțată de Judecătoria Sectorului X, în baza art. 396 alin. 1 și alin. 2 C.proc.pen., AB a fost condamnat la pedeapsa de 1 (un) an și 4 (patru) luni închisoare, pentru săvârșirea infracțiunii de delapidare, prevăzută de art. 295 alin. (1) C.pen., cu aplic. art. 35 C.pen. și art. 75 alin. 2 lit. b C.pen. (4 acte materiale).

În baza art. 396 alin. 1 și alin. 2 C.proc.pen., inculpatul AB a fost condamnat la pedeapsa amenzii în cuantum de 4.200 lei (obținută prin înmulțirea unui număr de 210 zile-amendă cu suma corespunzătoare unei zile-amendă, stabilită de instanță la 20 lei), pentru săvârșirea infracțiunii de fals

în înscrisuri sub semnătură privată, prev. de art. 322 alin. 1 C.pen. rap. la art. 320 C.pen., cu aplic. art. 35 C.pen. și art. 75 alin. 2 lit. b C.pen. (4 acte materiale).

În baza art. 39 alin. 1 lit. d) C.pen., cele 2 pedepse aplicate inculpatului prin această hotărâre au fost contopite și s-a aplicat inculpatului pedeapsa de 1 an și 4 luni închisoare, la care s-a adăugat pedeapsa amenzii în cuantum de 2.100 lei.

În baza art. 397 alin. 1 rap. la art. 19, art. 25 alin. 1 C.proc.pen. coroborat cu art. 1.349 și art. 1.357 C.civ., a fost admisă acțiunea civilă exercitată de partea civilă CD și inculpatul a fost obligat la plata către partea civilă a sumei de 8.031,56 lei, cu titlu de daune materiale, la care s-a adăugat dobânda legală calculată de la data săvârșirii faptelor și până la acoperirea integrală a prejudiciului.

În baza art. 25 alin. 3 C.proc.pen., au fost desființate înscrisurile reprezentate de: mandat de plată pensie (fila 50 d.u.p.), mandat poștal nr. Y (fila 63 d.u.p.), mandat poștal nr. Z (fila 69 d.u.p.), talon pensie nr. P (fila 56 d.u.p.).

Pentru a pronunța această soluție, instanța de fond a apreciat că inculpatul AB se face vinovat de săvârșirea infracțiunilor de delapidare, prevăzută de art. 295 alin. (1) C.pen., cu aplic. art. 35 C.pen. și art. 75 alin. 2 lit. b C.pen. (4 acte materiale) și fals în înscrisuri sub semnătură privată, prev. de art. 322 alin. 1 C.pen. rap. la art. 320 C.pen., cu aplic. art. 35 C.pen. și art. 75 alin. 2 lit. b C.pen. (4 acte materiale), constând în aceea că în perioada septembrie - noiembrie 2014, în calitate de factor poștal însărcinat cu înmânarea corespondenței, și-a însușit sumele de bani ce făceau obiectul a patru mandate poștale având ca destinatari pe UI, BB și CC (destinatară a două mandate) completând în fals în corpul mandatelor și taloanelor de pensii, în formula de achitare, a datelor de legitimare a titularilor și a semnăturii contrafăcute și depunând înscrisurile respective la CD pentru a crea aparența că sumele au fost achitate destinatarilor, producând astfel un prejudiciu egal cu valoarea mandatelor poștale respectiv, 8.031,56 lei (4.234 lei din mandatul cu destinatar UI, 237 lei din mandatul cu destinatar BB și 3.560,56 lei din mandatul cu destinatar CC).

De asemenea a constatat îndeplinite condițiile răspunderii civile delictuale.

Împotriva aceste sentințe a declarat apel Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului X.

III. Punctele de vedere cu privire la dezlegarea chestiunii de drept au fost exprimate astfel:

Atât reprezentantul Ministerului Public cât și avocatul părții civile au susținut că sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție este admisibilă.

IV. Punctul de vedere motivat al completului de judecată

1.Redarea normelor de drept intern apreciate a fi relevante în speță

Art. 154 alin. 1 lit. d C. pen. – termenul de prescripție a răspunderii penale este de 5 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii mai mare de un an, dar care nu depășește 5 ani.

Art. 155 alin. 1 C. pen., în vigoare în perioada 01.02.2014 - 26.06.2018 - cursul termenului prescripției răspunderii penale se întrerupe prin îndeplinirea oricărui act de procedură în cauză.

Art. 155 alin. 1 C. pen., în vigoare în perioada 26.06.2018 - 30.05.2022 - cursul termenului prescripției răspunderii penale se întrerupe prin îndeplinirea.

Art. 155 alin. 1 C. pen., în vigoare după data de 30.05.2022 - cursul termenului prescripției răspunderii penale se întrerupe prin îndeplinirea oricărui act de procedură în cauză care, potrivit legii, trebuie comunicat suspectului sau inculpatului.

2.Puctul de vedere al completului de judecată.

În opinia completului de judecată sunt posibile trei ipoteze:

1.De la data de 25.06.2018 până la data de 30.06.2022, data intrării în vigoare a OUG nr. 71/2022, în materie penală nu a funcționat, din punct de vedere legal, întreruperea cursului termenelor de prescripție a răspunderii penale.

Soluția are ca premisă natura substanțială a instituției prescripției răspunderii penale. Având ca efect înlăturarea răspunderii penale, adică imposibilitatea (excluderea) aplicării pedepselor și a luării măsurilor educative sau de siguranță, prescripția răspunderii penale este o instituție de drept penal substanțial, în totalitate. Ca urmare, normele care reglementează efectul întreruptiv de prescripție al actelor de procedură sunt norme de drept substanțial deoarece afectează termenul și, implicit, prescripția răspunderii penale.

2. Normele care reglementează efectul întreruptiv de prescripție al actelor de procedură sunt norme de drept procesual supuse principiului „tempus regit actum”, iar actele procesuale întocmite de către organele judiciare înainte de data de 25.06.2018 rămân valabile ca acte întreruptive de prescripție a răspunderii penale. Ulterior îndeplinirii actului de procedură încep să curgă un nou termen de prescripție. Actele întreruptive de prescripție trebuie întotdeauna luate în considerare numai în raport cu legea sub imperiul căreia s-au produs.

3. Distinct de ipotezele menționate mai sus, Curtea apreciază că se mai poate decela încă o ipoteză. Deși prescripția este în totalitate o instituție de drept substanțial (inclusiv întreruperea), art. 155 alin. 1 C. pen., incomplet temporar în perioada 25.06.2018-30.05.2022, ca urmare a deciziei nr. 297/2018 a Curții Constituționale a României, nu întrunește condițiile unei legi penale mai favorabile, în sensul art. 5 C. pen., deoarece nu a fost legiferat în sensul înlăturării prescripției special.

Cu alte cuvinte, în situația de față, avem de-a face cu o succesiune aparentă de legi penale. O succesiune reală de legi apare atunci când intervin două sau mai multe legi care reglementează în mod diferit norma de incriminare, sau o normă de drept substanțial. Norma de drept substanțial rămasă în vigoare după decizia nr. 297/2018 a Curții Constituționale nu reglementează în mod diferit instituția prescripției răspunderii penale, ci a rămas incompletă, nefuncțională și reprezintă un caz de inaplicabilitate a legii penale. În general, aplicarea principiului legii penale mai favorabile este rezultatul voinței legiuitorului, ca urmare a schimbării la un moment dat a politicii penale a statului. Pentru a fi incident art. 5 C. pen., trebuia să intervină o lege nouă care să suprimă prescripția, să mărească ori să micșoreze termenele de prescripție, să modifice regimul prescripției sub aspectul începutului prescripției, cauzelor de suspendare sau de întrerupere. În cazul de față, există o singură lege care a fost sancționată în aspectele ei de drept substanțial, fiind lipsită de aplicabilitate pentru o perioadă determinată de timp. Decizia nr. 297/2018 nu are efect de abrogare a art. 155 alin. 1 C. pen. și nici nu îl reconfigurează. Astfel, decizia menționată nu a creat drept pozitiv, ca de exemplu în cazul art. 35 alin. 1 C. pen., iar pasivitatea legiuitorului nu poate transforma norma rămasă în vigoare în drept pozitiv.

În concluzie, o lege, care nu conține toate elementele pentru a funcționa eficient, nu poate să se întoarcă în trecut sau să ultraactiveze tocmai în vederea aplicării ei. Dacă s-ar aprecia altfel, nu s-ar aplica norma incompletă, ci doar s-ar înlătura efectele juridice generate de alte legi într-adevăr aplicabile.

V. Dispozițiile completului de judecată

Față de considerentele anterior expuse, se va dispune, în temeiul art.476 alin.1 C.p.p. suspendarea judecării cauzei până la pronunțarea hotărârii pentru dezlegarea chestiunii de drept sesizate.

PENTRU ACESTE MOTIVE, ÎN NUMELE LEGII, DISPUNE:

În baza art. 476 alin. 1 rap. la art. 475 C. proc. pen. sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept:

1. Dacă normele care reglementează efectul întreruptiv de prescripție al actelor de procedură sunt norme de drept substanțial susceptibile de a fi aplicate ca lege penală mai favorabilă sau norme de drept procesual supuse principiului „tempus regit actum”.

2. Dacă art. 155 alin. 1 C. pen., în forma în vigoare în perioada 26.06.2018 – 30.05.2022, este susceptibil de a fi aplicat ca lege penală mai favorabilă.

În baza art. 476 alin. 2 C. proc. pen. dispune suspendarea dezbaterilor în prezenta cauză, până la pronunțarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea chestiunilor de drept.

Definitivă.

Pronunțată în ședință publică azi, 15.06.2022.

Președinte,
TD

Judecător,
GR

Grefier,
MB